

התמודדות חברתית של נוער עולה : תהליכי שינוי והשלכות להכשרת מורים
ע. כורם

מכללת לוינסקי לחינוך, האוניברסיטה העברית בירושלים, ישראל

אנשי חינוך מתלבטים בשאלה כיצד ניתן לסייע לתלמידים העולים (טטר, 2004). המחקר הנוכחי התמקד בהתמודדות החברתית של נוער זה, ומטרתו הייתה לזהות דרכים באמצעותן ניתן לחזק אותה. לצורך כך נבחנה האפקטיביות של תכנית התערבות הממוקדת בהקניית כלים להתמודדות חברתית. בוצע מערך מחקרי בעל קבוצות ניסוי (52 משתתפים) וביקורת (61 משתתפים), בהן השתתפו מתבגרים ומתבגרות יוצאי אתיופיה (49 בנים ו-64 בנות). לקבוצות הניסוי הועברה תכנית מובנית בת שמונה נושאים להקניית כלים להתמודדות חברתית, וקבוצות הביקורת המשיכו לעסוק בפעילויותיהן השגרתיות. לפני האימון ואחריו נאספו נתונים אודות האסרטיביות של המשתתפים בשתי הקבוצות ואודות רמות הכעס שהם חווים. הממצאים הצביעו על כך שבקרב הבנות בקבוצת הניסוי חלה עלייה ברמת האסרטיביות, ובקרב הבנים בקבוצת הניסוי הסתמנה עלייה ברמת הכעס. בקבוצות הביקורת לא חלה עלייה במשתנים אלה. מכיוון שקבוצת יוצאי אתיופיה מאופיינת בביטוי רגשי נמוך (בן עזר, 1999), ניתן לראות בעלייה ברמת הכעס בקרב הבנים שלב ראשון בפיתוח של אסרטיביות (מתן ביטוי לרגשות). הממצאים מלמדים, אם כך, כי בהחלט ניתן לחזק את ההתמודדות החברתית של נוער עולה, וחשוב כי אנשי החינוך יהיו ערים לכך. בהרצאה תסקרנה מגוון של דרכים חינוכיות, ישירות ועקיפות, לחיזוק ההתמודדות החברתית של נוער זה. דרכים אלו (כגון שימוש בפורט-תרפיה [צגהון ושכטמן, 2003]) והרציונל להפעלתן עשויים להוות תשתית מובנית וחדשנית לתכניות הכשרה של מורים בכיתות רב-תרבותיות.

מקורות המופיעים בתקציר :

בן עזר, ג' (1992). כמו אור בכד : עלייתם וקליטתם של יהודי אתיופיה. ירושלים : ראובן מס.

טטר, מ' (2004). ייעוץ בקהילות חינוכיות קולטות עלייה. בתוך ר' ארהרד וא' קלינגמן (עורכים), ייעוץ בבית-ספר בחברה משתנה, עמ' 209-228. תל אביב : רמות- אוניברסיטת תל אביב.

צגהון, א' ושכטמן, צ' (2003). שימוש בפורט-תרפיה להגברת חשיפה עצמית וליצירת חברית הטיפולית בראיון עם עולים מאתיופיה. הייעוץ החינוכי, י"ב, 146-156.